

Парламентарното прегласуване на президентското вето – реалният ефект

Промулгацията е универсално действие на държавния глава във всички съвременни конституционни държави, независимо от силата на това правомощие и от елементите на въздействие на формата на държавно управление върху него. Като се изключи конституционното решение на Япония, което изрично лишава императора от правото на вето по отношение на законите, както и конституционният обичай във Великобритания, според който монархът не може да откаже подписване на приет от парламента закон (последният случай на отказ от кралска санкция датира от 1707 г.), най-често промулгацията е съпроводена с възможността за оспорване на целия закон или на отделни негови части.

Взаимоотношенията на президента със законодателната власт в заключителната фаза на законодателния процес са уредени в чл.101, ал.1–3 от Конституцията на Република България. Именно това конституционно право на президента, упражняването на което вече има богата за анализ практика, дава най-добри възможности да се открият общото и особеното в конституционния модел, да се разкрият нови, в някои отношения – изобщо неизследвани досега в литературата възможности за привеждане не толкова на самите правомощия, а по-скоро на произтичащите от тяхното практическо осъществяване отношения в по-пълно съответствие с прекия избор на президента.

Практиката обхваща три конституционни мандата на трима различни президенти,

избрани чрез пряк избор след приемане на новата Конституция – Желю Желев, Петър Стоянов и Георги Първанов. За 16-годишния период – от първият Указ № 251 от 22.08.1991 г. на президента Желю Желев по повод на Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове, приет от ВНС на 15 август 1991 г., до вето на президента Георги Първанов върху отделни текстове от Закона за изменение и допълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания, приет от 40-то НС на 14 септември 2006 г., наложено с Указ № 396 от 21.09.2006 г.

са издадени общо 52 указа за мотивирано оспорване на приет от Народното събрание закон или част от него.

В течение на мандатите на тримата президенти тези укази са разпределени, както следва: 24 указа на президента Желев, 11 указа на президента Стоянов и 17 указа на президента Първанов. По този начин е определена и условна граница на обобщението и анализа – до края на първия мандат на президента Георги Първанов през 2006 г., което дава достатъчна възможност за пълнота на анализа, без да включва неизбежно следващите казуси през вторият му мандат (вж. Приложение I).

При формулиране правото на президента мотивирано да връща за повторно обсъждане и гласуване приети закони

Конституцията не конкретизира мотивите. Те са оставени на преценката на президента.

В този смисъл, както показва и практиката, те могат да бъдат и за противоконституционност, и за неправилност, и за нарушени правни и дори – морални принципи, и за противоречие с международни актове, по които Република България е страна. Такава широко